

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Polemica

Burghaber, Adam

Fribvrgi Helvetiorvm, 1678

LVII. De Augmento Gratiaë Justificantis, & hujus Amissione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72462)

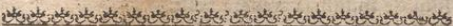
Ait Amefius, satis absurditatis esse in eo, quod Pontificij doceant, perpetuo dubitandum esse de perseverantia & electione, cum tamen Apostolus ad Ephes. 3. v. 12. dicat: per quem habeamus fiduciam vel audaciam & accessum in confidentia per fidem ejus. Sed & hæc obesa est calumnia, quod Pontificij doceant, perpetuo dubitandum de gratia, perseverantia &c. Scire etiam cuporem ex Amefio, cum non habuerit infallibilem de suo patre, de fide suæ uxoris &c: Sed ad summum duntaxat moralem certitudinem, aut opinionem verò similem, an idcirco perpetuo dubitaverit, & fluctuaverit, anxiusque hæserit ne forsam esset adulteræ filius, aut maritus? sanè Catholici Sapientissime faciunt, qui juxta monitum S. S. Apostolorum cum metu & tremore operantur salutem, eò quod, licet in divina misericordia & auxilio certissimam spem collocent, attamen cum hæc nostram cõoperationem requirant, merito solliciti sint, ne forte divinæ gratiæ eò, quo oportet modo, non respondeant: ideoque satagunt, ut quotidie per bona opera certam faciant vocationem & electionem suam. Licet igitur hæc Catholicorum sententia non omnem omnino formidinem tollat, aufert tamen anxietatem, imò & dubitationem illam propriè sumptam, quæ neutri parti assensus datur. Ad illud ex epist. ad Ephes. 3. dicimus, certitudinem gignere audaciam, sed eam certitudinem non esse de justitia nostra, sed de veritate mysteriorum fidei. Habemus igitur confidentiam, audaciam, accessum ad Deum per fidem Christi, quia hæc (sive divina à parte rei ista in nobis sit, sive humana) animati confidenter accedimus ad thronum gratiæ Dei, sicuti filius habens persuasum hunc esse suum patrem (et si nec pater nec filius habent certitudinem infallibilem de suâ illa necessitudine) fiducialiter ad illum accedit & beneficia sibi ab eo pollicetur. Quod addat Calvinista fol. 149. Apostolum dicere, hanc certitudinem esse per fidem Christi: hanc autem fidem imputari ad justitiam, ab eodem Apostolo ubique doceri, est hæc quoque hæretica impostura quindecim Christianis sæculis ignota, ut ex dictis patet.

CONTROVERS. LVI.

DE AUGMENTO GRATIÆ Justificantis, & hujus Amis- sione.

Quemadmodum stella differt à stella. i. ad Corinth. 15. v. 41. ita Sancti gratiã inter se diversi sunt, & hæc alius alio magis splendet. Item sicuti stellæ de cœlo cadunt, vel cadere videntur Apoc. 8. v. 10. & Matth. 24. v. 29. ita justii in gratia non sunt stabiles, sed excidere eã possunt, utrumque autem horum cum hæreticis est controversum, pro cuius litis decisione.

PARS PRIOR

DOCTRINÆ CATHOLICORUM.

I. *Doctrina prima.* Gratia justificans augetur

in justificatis per bona eorum opera. Hanc veritatem definit Tridentinum Concilium Sess. 6. c. 7. dum ait: *Infundi justitiam juxta cuiusque dispositionem & cõoperationem, & gratiam augeri per bona opera.* de quo c. 10. & Can. 24. & 32. Probatur 1. ex Sacra Scriptura. Ecclesiast. 18. v. 22. *Non impediaru orare semper, & ne verearis usq. ad mortem justificari.* Rom. 2. v. 13. *factores legis justificabuntur.* Apocal. 22. v. 11. *Qui justus est, justificetur adhuc, & sanctus sanctificetur adhuc.* 2. Petr. 3. v. 18. *Crescite in gratia.* Ephes. 4. v. 15. *veritatem facientes in charitate crescimus in illa per omnia, qui est Caput Christus.* Colos. 1. v. 10. *Ambuletis dignè Deo per omnia placentes in omni bono opere fructificantes & credentes in scientia Dei.* Sac. Scripturæ consentiunt P. P. & quibus D. August. Tom. 10. de verbis Apostol. Sermon. 16. c. 5. *Justificati, inquit, sumus, sed ipsa justitia, cum proficimus, crescit.* Utautem Justii ita crescere semper in gratiã possint, quamdiu sunt in via, habent auxilia sufficientia, ut novos & novos actus efficiant, sicut definitur in Clement. ad nostram. de hæret. cui consentiunt passim Patres. Et ratio facilis est, quia cum gratia intendatur etiam per actus remissos, ut suo loco patebit, nec possumus dicere, Deum homini rationis capaci denegare auxilia ad bene operandum, non est, cur dicamus, eum non posse semper in gratia crescere, & magis magisque justificari.

II. Hinc tamen nunquam futurum est, ut homo proprijs actibus in gratia factis eò excresecat, ut fomitem extinguere possit. Sumitur hoc ex verbis Pauli ad Rom. 6. v. 23. *Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee, & captivantem me in lege peccati.* Ubi cum Apostolus ad summam gratiam elevatus dicat, se adhuc sentire rebellionem appetitûs, manifestè insinuat, eandem in cæteris manere. Idem dogma traditur à SS. Patribus, è quibus D. Hieronym. ex illo ad Gal. 15. v. 17. *Caro concupiscit adversus spiritum sic inferre: Et ecce Apostolus omnesque credentes, quod volum implere, non possunt.* Ratio esse potest, quia Deus favorem spiritualem, quem exhibuit Beatissimæ virgini Mariæ; noluit præstare cæteris hominibus; certè hoc absque urgentissimo fundamento non facile de ullo alio asserendum, cum miracula non sine gravissima causa sint adstruenda.

III. *Doctrina secunda.* Gratia sanctificans in justificatis physice augetur: & non dicitur homo solum magis justificatus propter opera moraliter permanentia. Ita Catholici Doctores. Nam Trident. Concilium loco cit. ajens, *per bona opera nos mereri augmentum gratiæ,* supponit illud augmentum esse distinctum ab ipsis operibus, cum opera se ipsa non mereantur. Deinde augmentum, quod fit virtute Sacramentorum, ut est formaliter ex opere operato, non potest desumi ex opere moraliter permanente, cum tale nullum adsit. Denum gratia cum sit qualitas physica, capax est augmenti & intensiois perinde ut cæteræ qualitates. Ergo cum per tale augmentum, omnia optime componantur, debet procul dubio illud admitti. Utrum autem gratia per quodlibet opus bonum quantumvis remissum augeatur, commodius infra de merito dicemus.

IV. *Doctrina tertia.* Prædictum gratiæ augmentum statim confertur, dum fit actus. Ita Catholici Doctores conformiter Tridentino Sess. 6. varijs in locis. Ubi de augmento gratiæ & gloriæ semper loquitur cum distinctione; etenim gloriam docet, non dari nisi suo tempore, in fine vitæ &c. de gra-

de gratia verò nihil limitat; unde manifestè indicare videtur, hanc statim concedi; exceptio enim, quæ in uno extremo ponitur, & non in altero, apertè firmat regulam in contrarium. Adhæc gratia non caufatur physice ab actibus, nec eos requirit tanquam dispositionem ad sui productionem; unde per Sacramenta ex opere operato cum remississimâ attritione aut alia dispositione v. g. in Eucharistiæ sumptione producit, & quidem statim. Cur ergo remissior actus, si eam gratiam mereatur, non statim eandem accipiat? certè nulla potest hujus rei sufficiens causa assignari. Etiam si autem Deus semper det auxilia ad bene operandum: & augmentum gratiæ pro remisso etiam actû, ut dicemus, statim concedat, nunquam tamen fiet, ut homo justificatus ad quamcumque intentionem crescat; quia Deus non dat auxilia summe intensa, nec ad quamlibet possibilem intensiorem actûs, ut docent Scholastici.

V. *Doctrina quarta.* Gratia semel habita potest iterum amitti per peccatum mortale. Hanc Catholicam veritatem definit Trident. Sess. 6. c. 11. & constat in Adamo & dæmonibus, quos fuisse in gratia, adeo certum est, ut nec ipsi hæretici negare aulint. Eandem persuadent omnia verba, quibus in Sac. Scriptura iusti monentur, ut attendant, ne cadant: & ut cum timore & tremore operentur ad Rom. 11. v. 20. Ad Philipp. 2. v. 21. Apoc. 3. v. ult. clarissimè verò Ezech. 18. v. 24. *Si averterit se justus à iustitia sua, & fecerit iniquitatem secundum omnes abominaciones, quas operari solet impius, nunquid vivet? omnes iustitia eius, quas fecerat, non recordabuntur &c.* Ratio esse potest; quod etiam iusti teneantur præceptis divinis, & habeant libertatem ad transgrediendum illa, licet sint gravia. Ergo possunt peccare mortaliter. Ergo gratiam amittere.

VI. Porro cum gratia perditur etiam amicitia DEI & habitus charitatis, ut definitur in Trident. Sess. 6. c. 15. imò omnes aliæ virtutes morales infusæ. Nam si habitus oriuntur ex gratia, & ab ea naturaliter dependent. Ergo non conservantur absque illa. Non obstat, quod fides & spes maneat in peccatore, scilicet propter actus, qui fieri etiam à peccatore possunt; & enim manent non præcisè quia possunt fieri tales actus fidei & spei, sed simul quia Deus voluit eum favorem homini præstare, ut per illos connaturaliter ad iustitiam disponere se possit; de quò favore constat nobis ex Concilijs & communi Patrum ac Theologorum consensu; ad dicendum autem velle Deum alios quoque habitus similiter servare, non habemus ullum fundamentum. Cæterum hos etiam duos habitus Theologicos semel acquisitos iterum amitti posse, & quidem in perpetuum, indubitata est doctrina Catholicorum definita in Concilio Trident. Sess. 6. can. 15. ubi ait, *per infidelitatem amitti fidem*; quod idem proportionaliter de spe dicendum, cum eadem sit ratio, imò absque actu desperationis per solam infidelitatem Spes amittitur, quia enim fides est fundamentum absque hac fide subsistere illa spes nequit.

VII. *Doctrina quinta.* Ad gratiæ justificantis conservacionem requiritur ex parte hominis, ut non peccet mortaliter; ex parte verò Dei, ut det auxilium homini, ut non peccet. Ita Catholici Doctores. Ratio prioris est; quia si peccet homo mortaliter, eo ipso gratiam expellet: si non peccet, non est, cur expellatur, cum non habeat contrarium, nec detur de facto status medius inter

gratiam & peccatum. Quandoquæ ergo necessarium est, bonum opus positivum, est quoque necessarium tale opus ad gratiam conservandam. Ratio posterioris est; quia si homo non peccet, semper conservat gratiam. Ergo ex parte DEI nihil aliud requiritur, quam ut homini det auxilia ad non peccatum. Quale autem gratiæ auxilium ad diu non peccandum graviter, & ad perseverandum usque ad mortem requiratur, ad Scholasticos spectat. Videantur Suarez Lib. 10. de conservat. gratiæ cap. 2. Arriaga Tom. 4. Disp. 52. à num. 21. & alij.

P A R S P O S T E R I O R,

E R R O R E S H A E R E T I C O R U M.

VIII. *Error primus.* Peccator semel justificatus non potest evadere justior ex iustitiæ augmento. Ita recte Tanner Tom. 2. d. 6. q. 6. n. 184. Sæctarij hujus temporis, qui cum iustitiam nostram formalem in iustitia Christi imputata constituent, in omnibus iustis æqualem iustitiam esse opinantur. Unde impium illud & scurrile dictum Lutheri in Serm. de Nativit. Beatiss. Virginis: *Omnes Christiani aequè magni sumus, atque Mater DEI, & aequè sancti ac ipsa.* Sequitur Magistrum suum Lutherum in impietate & scurrilitate discipulus Meno Hanneken in Irenicò suo fol. 382. ubi postquam retulit ipsissima verba Lutheri, subiungit ista sua: *hæc est divina veritas; cum nostra sanctitas perinde ac sancte Virginis Maria & aliorum sanctorum sit sanctitas Christi: similem errorem olim docuit Iovinianus, ut testatur S. Hieronymus Lib. 2. contra Iovinianum, sed ex alio fundamento, scilicet quod virtutes & peccata sint paria*

IX. Contra Jovinianum sunt plura testimonia S. Scripturæ, ex quibus constat inæqualitas tum virtutum, tum præmiorum in cælo Jobi 1. v. 8. *nunquid considerasti servum meum Job, quod non sit ei similis in terra?* 1. Reg. 9. v. 2. *non erat vir de filijs Israël melior illo.* Math. 11. v. 11. *non surrexit major inter natos mulierum Joanne Baptista.* Joan. 14. v. 2. *in domo Patris mei mansiones multe sunt.* 1. ad Corinth. 15. v. 44. *alia claritas solis, alia claritas lune, alia claritas stellæ, differt stella à stella in claritate &c.* Lutheranos satis rejecimus, & falsitatem erroris eorum lux solis refellit; nunquid enim ista non magis magisque effulget, aut in ea perpetua aurora aut assiduus meridies est? cur ergo & iustitia nostra non possit similiter incrementum sumere, cum teste S. Script. lux sit. Prov. 4. v. 18. *justorum semita quasi lux splendens, procedit & crescit usque ad perfectum diem.* Adhæc certum est ex S. Scriptura, in charitate alium alio esse perfectiorem; quomodo enim aliàs Joan. ultimo v. 15. Christus querere ex Petro potuisset, *diligis me plus his?* Cum ergo charitas vel non distinguatur à iustitia, vel huic semper conjuncta sit, & Adversarij non neget, disparitatem esse charitatis in regeneratis, non possunt negare disparitatem esse iustitiæ. Videri potest Bellarm. Lib. 3. de Justif. c. ult. Ego solum adhuc quæro, quando Scriptura de Job c. 2. v. 3. ait: *Job vir justus fuit rectus ac timens Deum &c.* utrum iste cæteris fuerit justior

justior, an non? si fuit. Ergo iustitia in eo crescendo præcelluit: si non fuit, cur DEUS mox v. 5. subjunxit, quod non sit similis ei, Fundamentum, quo unice nituntur, præterquam quod falsissimum sit, non probat id, quod erueret ex illo Adversarij volunt, nunquid enim unus Pauper plus pecuniæ ex eodem sacco manu suâ magis avidâ & validâ apprehendere & extrahere potest, quàm alius? sic quoque Christiani inæquali fervore fidei Christi iustitiam apprehendere & alius aliò per actum fidei ferventior eandem sibi applicare potest. Blasphemum ac scurrile illud dictum Lutheri ejusque discipuli Menonis Hannekenij abunde refutant verba ista Angeli Luc. i. v. 28. ad Beatissimam Virginem: *Ave gratiâ plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus*; quæ utique in aliam fæminam etiam Christianam & justam cadere non possunt. Ergo ipsa ampliore gratiæ augmento eminuit inter universos Christianos; quod unanimi consensu docent SS. PP. & DD. nominatim Andreas Cretensis serm. de dormitione Deiparæ ubi ait: *qua habes cum alijs non comparabilem appellationem, quæ excepto DEO sola es omnibus altior*. Si autem Beatissima Virgo Maria in gloria cunctis est eminentior. Ergo & in gratia, cum illa huic respondeat. Adhæc si omnes Christiani æquè justi sint ac Mater Dei, quia æqualiter omnes apprehendunt totam Christi iustitiam, tunc quilibet erit etiam æquè ac Christus justus; & cum gratia justificans sit semen gloriæ, quilibet homo Christianus ac justus erit in gloria Christo æqualis. Quid autem absurdus stultius & scelestius cogitari potest?

IX. Error secundus est, iustitiam semel acquisitam amitti non posse. Ita post Manichæos, Pelagianos & alios hæreticos, Calvinistæ apud Amesium Tom. 4. à fol. 156. quorum Magister Calvinus L. 3. de iustit. c. 2. scribit: *nunquam discurrere semen vite electorum cordibus insuam, & ita solidè Deum in ijs obsequare adoptionis suæ gratiam, ut stabilis ac rata sit*. Probant ex varijs S. Script. testimonijs maximè ex D. Joan. Epist. i. c. 2. v. 19. *ex nobis prodierunt. Sed non erant ex nobis; nam si fuissent ex nobis, permanissent utique nobiscum*. c. 3. ejusdem Epist. v. 6. *omnis, qui in eo manet, non peccat: & emnis, qui peccat, non vidit eum, nec cognovit eum*. Ibidem v. 9. *qui natus est ex DEO peccatum non facit, quoniam semen illius in eo manet, & non potest peccare, quoniam ex DEO natus est*. Rursus ex eodem c. 4. Evang. v. 14. *qui biberit ex hac aquâ non sitiet in æternum, sed fiet in eò fons aquæ salientis in vitam æternam*. Demum ex illo ad Rom. 8. v. 35. & 38. *quis nos separabit à charitate &c.* Addit Amesium fol. 159. sine summa vel ignorantia vel impudentia non posse affirmari, quemlibet actum infidelitatis excutere habitum fidei, efficere hominem infidelem, & inimicum DEI secundum Scripturam, quod probat exemplis Saræ Genes. 18. Moyse & Aaron Num. 20. Zachariæ Lucæ 1. & Thomæ Apostoli Joan. 20. &c.

X. Hunc errorem abunde rejecimus parte priore: & hæretici egregiè refellunt suomet exemplo. Nam oportet esse hæreses. i. ad Corinth. ii. v. 19. Ergo gratia fidei amitti potest; si enim gratia Sanctificans amitti non posset, nulli unquam Nicolaitæ, Marcionitæ, Priscillianistæ, Novatiani, Ariani, Pelagiani, Nestoriani, Euty-chiani, Lutherani, Calvinistæ aut alij hujus fortis homines extitissent, sed in gratiâ & fi-

de, quam in S. Baptismo acceperunt (& in hac deinde per aliquod utique tempus vixerunt) perstitissent, & Romanæ Ecclesiæ tanquam obedi-entes filij matri suæ constanter adhæssissent. Argumenta etiam nihil profus evincunt. Itaque.

XI. Respond. ad 1. Apostolum agere in hoc loco de hæreticis, de quibus juxta expositionem Cornelij à Lapide & aliorum dicit: *non erant ex nobis*; quia aliquamdiu antequam exirent, publicè hæresin spargentes jam occultè illam fovebant. Per quod minimè denotatur, quod semper eandem hæresin foverint, sicuti cum dicitur, Religiosus ille exivit à nobis, quia non erat ex nobis, non significatur, illum nunquam vero animo Religiosum fuisse, aut bene se gessisse, sed aliquamdiu ante egressum sic vixisse, ut partes Religiosi minimè faceret.

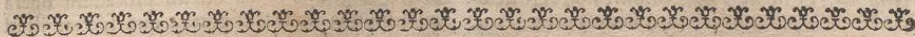
XII. Ad 2. 3. & 4. ex eodem Apostolo, agere D. Joannem in ijs quasi in sensu composito, ut homo, quatenus manet in DEO, quatenus filius DEI, & natus ex DEO, quatenus bibit ex hoc aquâ, & utitur, retinetque gratiam Spiritus Sancti, non peccat; & in hoc eodem sensu nec potest peccare mortaliter: uti è contrario is, qui peccat, tunc in actu exercitio non rectè de DEO sentit, per quod tamen non negatur, ullo modo, eundem antea novisse Deum &c. uti præter alios rectè hos textus explicat Tirinus. Eadem argumenta proferuntur ab innumeris infantibus, qui à Lutheranis aut Calvinisticis prædicantibus baptizati ex eorum deinde grege ad Catholicam fidem se recipiunt. Nunquid infantes illi per lavacrum regenerationis acceperunt aquam illam iustitiæ salientem in vitam æternam? nunquid nati sunt ex DEO? & tamen (judicio hæreticorum prædicantium.) peccant gravissime transeundo ad idololatriam Papisticam. Ecce quàm infantilia sunt, quæ Catholicæ veritati obijciuntur.

XIII. Ad 5. Neque hoc argumentum ex Epist. ad Rom. 8. quidquam juvare Adversarios. Nam etsi Apostolus habuisset pro se infallibilem revelationem de sua perseverentia, an ideo etiam omnes hæretici illam habere putandi sunt? Sed nec Paulus de se ullam fidei certitudinem prædicat; nam ut optimè L. de morib. Eccl. c. 11. docet S. Augustinus, ita hic astruitur potentia & efficacia divini erga nos affectus, ut tamen motus relinquatur propriæ malitiæ, foecordiae, & negligentiae. Unde vocula: *certus sum* non designat omnimodam & absolutam certitudinem sed solum ex parte Dei, divinæque providentiæ: ex nostra verò parte, non nisi conditionem, si Deo cõoperari, nec divelli ab eo velimus. Et hoc vult græcum *πιστευω* quod tum hic, tum alibi ex mente Pauli idem est, quod persuasum habeo spero, confido, ut hic legunt S. S. Ambros, Hierony. Syrus. &c. imò & Erasmus, Beza, Tremellius & plures alij heterodoxi, ut testatur Tirinus. Perinde ergo se habuit Apostolus, ac miles generosus, qui ardore civitatis occupandæ incensus ante astrictum diceret: *certus & resolutus sum*, quod nec tela, nec saxa, nec ignes me à mænibus arcebunt, quin eadem conscendam.

XIV. Quod ad ultimum ab Ameseo adjectum; patere ex hoc insignem in ejus scitiam, & esse eundem convitijs & mendacijs, quàm doctrinâ præstantiorem. Est quippe certissimè apud omnes Doctores

Doctores formalem & completam infidelitatem (de qua in præsentiarum sermo.) esse gravissimum peccatum mortale; cum Deum mendacem faciat: esseque inter præcipua peccata, quæ ex malitia fieri dicuntur. Exempla non sunt ad rem. Sara leviter hæsitavit, non obstinatè, quod ad formalem completamque infidelitatem requiritur. Moyses & Aaron ex nimia perturbatione non nisi venialiter peccarunt, ut disertè affirmat S. August. q. 19. in l.ibr. Num. Et L. 16. contra Faust. c. 17. atque plerique Doctores cum

eo, quantumvis eorum incredulitatem DEUS morte temporali puniverit. Zacharias non nisi leviter dubitavit absq; pertinacia. Thomas Apostolus à mortifera pertinacia difficiliter excusatur, quam cæteri Apostoli, quibus Marci ult. incredulitatem & duritiam cordis Christus exprobravit. Hoc certum, illos non ex malitia, sed ex perturbatione & humanâ fragilitate fecisse. Videri possunt Cornel. à Lapite, Tirinus, & alij in cit. loc. Hæc de Justificat. Impij.

OPERA BONA: ET HORUM MERITA.

Ro hisce intelligendis aliquid breviter præmittemus de differentia *Legum & Evangelij.* item de *Libertate Christiana*, ex quorum prava expositione errores hæreticorum nascuntur. Itaque Evangelium duobus modis sumitur. 1. pro doctrina, quam Christus & Apostoli prædicarunt, & in Nova testamento continetur. 2. pro gratia Novi Testamenti, quæ & *Lex Scripta in corde, & Spiritus vivificans, & lex Fidei* dici solet, quantumvis nomen Evangelij in Scriptura nunquam accipi videatur, nisi priore modo, hoc est, pro doctrinâ. Unde in Evangelio non minus quàm in Veteri Testamento continentur Leges propriè dictæ Math. 5. Comminationes, ibidem. Et Promissiones cum conditione obedientiæ Math. 19. v. 17. *si autem vñ ad vitam ingredi, serva mandata*; Et in quocunque statu obligatio Legum divinarum principaliter intenta fuit, ut medium aquirendæ, retinendæ, ac recuperandæ gratiæ & amicitie divinæ; sicut etiam eadem est ratio in quovis statu comminationum & terrorum.

II. Sectarij ex comunit consensu inter Legem & Evangelium hoc discrimen ponunt, quod illa proponat justitiam & salutem cum conditione totius legis implendæ: Istud verò promittat justitiam & salutem sine ulla conditione, sed absolute, vel cum solâ conditione Fidei. Hinc alterum deducunt discrimen, quod Lex terreat, Evangelium consoletur. Sed gravissimè hallucinantur, ut videre est apud Bellarminum. L. 4. de Justificat. c. 2. & satis ex dicendis constabit. Verum autem discrimen inter Legem & Evangelium est duplex. 1. quod Lex doctrinam inchoatam: Evangelium autem perfectam complectatur. Unde D. Thomas 1. 2. q. 107. & D. August. L. 6. de Civit. DEI c. 26. ajunt, Evangelium in Lege contineri, ut arborem infemine: Item Vetus Testamentum esse occultationem Novi: & hoc Novum Testamentum esse revelationem Veteris. 2. est, quod Lex per Moysen data sit, Evangelium verò per Christum, qui non tantum Legislator uti Moyses, sed & Redemptor fuit; unde Lex venit in doctrina sola: Evangelium insuper cum gratia, ut, qui illud accipiunt, non modò per doctrinam inter virtutes & vitia discernent, sed etiam per gratiam diligenter justitiam, atque odio haberent iniquita-

tem. Aliæ differentie sub utroque hoc discrimine involutæ videri possunt apud Bellarm. L. 4. de Justif. c. 4. Ex his aperte constat, usque adeo operum necessitatem ab Evangelio non removeri, ut eam potius ad Evangelium pertinere demonstratur.

III. Libertatem Christianam Adversarij in eo ponunt, ut nulli legi sint subiecti in conscientia ac coram Deo, Christumque habeant non pro Legislatore, sed pro Redemptore. Nos autem eandem ex Evangelio & Apostolicis litteris asserimus, tribus in rebus esse sitam. Nempe primò in libertate à peccato & morte, quæ ex peccato sequitur. Joan. 8. v. 36. *Si ergo Filius vos liberaverit, verè liberi eritis.* Secundò in libertate à jugo legis cæremonialis, & judicialis Hebræorum. Act. 15. v. 10. *Quid tentatis Deum, imponere jugum supra cervices, quod neque Patres nostri, neque Nos portare potuimus.* Tertio in libertate à dominatu legis naturalis seu divinæ, & moralis, quâ fit, ut lex nobis non dominetur tanquam servis imminens flagello, sed ut imperet liberis non adimendo legi vim obligandi, sed addendo hominibus charitatem illam libenter implendi juxta illud Apost. Joan. 6 v. 14. *Non enim sub lege estis, sed sub gratiâ.* Et 1. ad Timoth. 1. v. 9. *Lex justo non est posita*; quippe sub lege esse dicitur, qui à lege agitur ut servus: in lege verò est, qui secundum legem agit, ut liber. Videatur Bellarm. L. 4. cit. cap. 5. & 6. His promissis,

CONTROVERS. LVII.

AN DENTUR OPERA BONA meritoria in homino justificato?

Gratia Justificans non manet otiosa in homine, sed instar bonæ ac fecundæ seminis fructificat, idque efficit, ut opera hominis justificati fructum afferant in vitam æternam; quam gratiam ejusque effectum in tollendis penitus peccatis, quia negant hæretici, ipsa etiam opera bona ac meritoria inficiantur; unde iterum inter nos & ipsos surgunt graves fidei controversiæ in præsentia decidendæ.